

ECOTOURISM AND THE STRUCTURE OF NATURAL POTENTIAL IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA AND ROMANIA

ECOTURISMUL ȘI STRUCTURA POTENȚIALULUI NATURAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ROMÂNIA

Corina GRIBINCEA¹

Abstract

The article analyzes the development of ecotourism in the Republic of Moldova and Romania. The author analyzes the coordinates of ecotourism development in the Republic of Moldova and Romania to provide a better understanding of the field, highlight the role of ecotourism in sustainable development, describe the experience of ecotourism management, including the experiences of members of local communities related to ecotourism projects and businesses, and the social, economic and environmental impact of ecotourism, proposing ways to encourage the responsible behavior of those acting in the field of ecotourism and tourists.

Key words: sustainable development, ecotourism, Moldova, Romania, management, responsible behavior

1. Introducere

Republica Moldova și România dispun de bogate și variate resurse turistice, ce rezultă într-o mare diversitate a obiectivelor turistice, iar valorificarea eficientă a acestora în interesul economiilor naționale prezintă o șansă reală de dezvoltare. Mediul rural cu comunitățile sale, cu o bogată cultură și tradiții populare, desfășurând activități agricole specifice, reprezintă elemente esențiale pentru dezvoltarea ecoturismului. În Republica Moldova practicarea acestei forme de turism poate să aducă beneficii directe comunităților rurale, unde salariile populației sunt sub nivelul mediu prin crearea de noi locuri de muncă și venituri suplimentare, iar populația rurală folosind experiența acumulată de sectorul românesc, poate deveni furnizor de servicii turistice adiționale domeniului turismului ecologic, în special, servicii de cazare și masă în gospodăriile proprii.

Turismul ecologic reprezintă pentru R.Moldova un sector economic cu un valoros potențial de dezvoltare, exploatat insuficient, care trebuie să devină în perspectiva apropiată o sursă de atracție pentru investitori și turiști străini, indiferent de nivelul puternic al concurenței din regiune (România, Ungaria, Bulgaria, Croația, Turcia sau Ucraina) sau problemele și constrângerile legate de calitatea și competitivitatea în general al turismului moldovenesc.

Ecoturismul este un sector al turismului, dar și o formă de turism durabil, bazat pe experiența în natură, și care de regulă respectă un set de principii de durabilitate și bune practici. Adesea ecoturismul este considerat ca fiind un produs derivat al dezvoltării durabile datorită faptului că zonele ecologice fragile și ariile naturale pot fi protejate cu ajutorul banilor obținuți în urma desfășurării activităților de ecoturism. Într-adevăr, ecoturismul are drept scop promovarea conservării prin intermediul unui regim de management durabil în

¹ Lector univ. dr., Universitatea de Studii Europene din Moldova, Chișinău Republica Moldova, corina.gribincea@gmail.com

cadrul unei politici de „protejare prin folosire”, având ca obiectiv crearea unei industrii a turismului „verde” și creșterea gradului de conștientizare din punct de vedere ecologic și sociocultural, precum și comportamentul turiștilor (Pforr C., 2001).

În ultimul timp s-a manifestat tot mai pregnant tendința dezvoltării industriei turismului, prin întoarcerea sa către natură și valorile culturale autentice. Ecoturismul reprezintă de fapt cea mai valoroasă formă de manifestare a turismului durabil. Această formă de turism are ca scop principal conservarea mediului și pune accent pe educația turiștilor în ceea ce privește protejarea și conservarea mediului. Locul ecoturismului între alte forme de turism este prezentat în Figura 1.

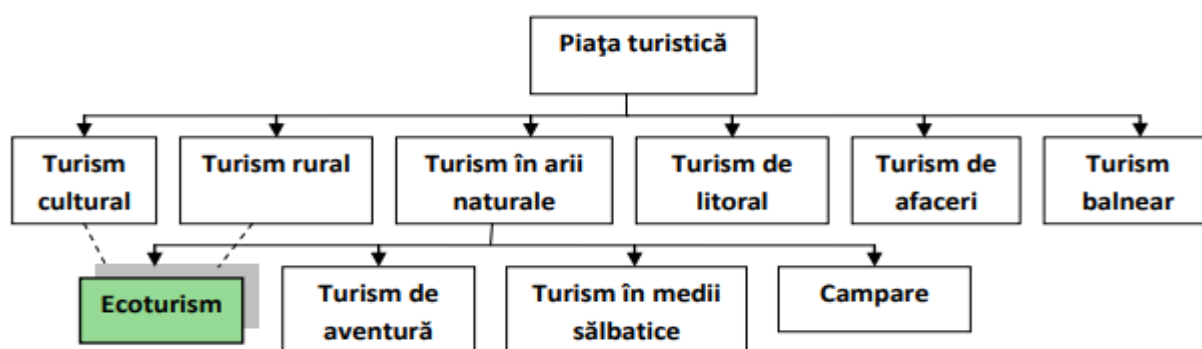

Fig.1. Ecoturismul ca segment de piață

Sursa: Megan Epler Wood, *Ecotourism: Principles, Practices and Policies for Sustainability* (2002); Eagles P., *International Ecotourism Management* (1997)

În prezent nu există o definiție unanim abordată, dar există definiții agreeate și predominant acceptate, adoptate și utilizate. După un proces de convergență în care s-au implicat nume academice sonore la nivel internațional (Cater, E. Lowman, G., (1994), Goodwin (1997), Liddle, M. (1997) precum și Organizația Mondială a Turismului (1999), ecoturismul a beneficiat de un mod de definire unanim acceptat (Declarația de la Quebec, UNEP/OMT, 2002).

Una dintre primele definiții ale ecoturismului în literatura de specialitate este dată în 1988 în cadrul *Programului din Belize* inițiat de Rio Bravo Conservation & Management Area: „ecoturismul este o formă de turism cu impact scăzut asupra mediului, bazat pe aprecierea acestuia și unde se depune un efort conștient în vederea reinvestirii unei părți adecvate din venituri pentru conservarea resurselor pe care se bazează. Este o formă de turism durabil și care asigură beneficii populației locale”.

Facultatea de Business și Turism (Academia de Studii Economice din București, membru a Centrului Academic de Cercetări în Turism Servicii (CACTUS) oferă următoarea definiție: “Ecoturismul este o formă de turism desfășurată în arii naturale, al cărui scop îl reprezintă cunoașterea și aprecierea naturii și culturii locale, care presupune măsuri de conservare și asigură o implicare activă, generatoare de beneficii pentru populația locală”(Puiu Nistoreanu et al. 2003).

Indiferent de ce definiție sunt folosite, ecoturismul ar trebui să aibă un impact pozitiv atât pentru aria protejată cât și pentru comunitatea locală.

Turismul ecologic sau ecoturismul a devenit în ultimii 20 de ani motorul principal al industriei turismului mondial. În țările dezvoltate, ca și în cele în curs de dezvoltare, ca Republica Moldova, ecoturismul, ca o nouă formă de turism sau ca formă a turismului alternativ, trebuie să-și asume rolul de a contribui atât la conservarea naturii, cât și la dezvoltarea comunității locale. Ecoturismul este un turism practicat în spații naturale sălbatice și culturale tradiționale puțin modificate de om, și care trebuie să constituie sanctuare de protecție a naturii și a formelor ancestrale de civilizație, pentru a sprijini dezvoltarea economică a comunităților locale.

Astfel, ecoturismul presupune, în practicarea sa, desfășurarea atât a activităților turistice, cât și a celor economice conexe acestora, într-un mediu agreabil, nepoluat, cu priveliști pitorești, reconfortante și nealterate. Practicarea ecoturismului impune protejarea zonelor sau a resurselor turistice, care sânt destinate studierii, admirării naturii, recreerii și refacerii fizice și psihice.

2. Structura potențialului natural în Republica Moldova și România

Ecoturismul în Republica Moldova a evoluat odată cu maturizarea managementului patrimoniului turistic. Conform Strategiei Turismului 2020, Republica Moldova este o țară mică cu o diversitate mare de obiecte de interes turistic amplasate la distanțe mici de la principalele orașe – centre hoteliere. În Moldova sunt peste 15 mii atracții turistice antropice și peste 300 arii naturale importante. Au fost atestate câteva mii de stațiuni preistorice, circa 400 așezări din diferite epoci istorice, circa 50 cetăți fortificate antice, circa 500 așezări medievale timpurii, numeroase cetăți medievale din pământ, 6 cetăți medievale din piatră (în diferite stadii de conservare), peste 1000 monumente de arhitectură protejate, circa 50 mănăstiri ortodoxe. Acest patrimoniu este relativ uniform dispersat pe teritoriul național, iar valoarea lui motivează suficient vizitele turistice. Spre regret, starea de degradare a patrimoniului îl face neatractiv.

În România, programele de ecoturism au o istorie relativ recentă. Primele astfel de pachete turistice au fost create în jurul anului 2000, când au apărut o serie de inițiative în zona unor parcuri naționale sau naturale (Retezat, Piatra Craiului, Vânători Neamț, Apuseni). Mai multe programe ecoturistice, în special Proiectul Carnivore Mari din Carpați, care au reușit să demareze programe de ecoturism axate pe atractivitatea populațiilor de lupi, urși și râși din arealul de nord al Pietrei Craiului, cât și dezvoltarea serviciilor și infrastructurii aferente au reușit să crească în popularitate și să fie recunoscute de OMT ca fiind cele mai bune destinații de ecoturism din lume încă începând cu anul 2002.

Turismul ecologic, ca formă motivațională de turism orientată spre cunoașterea naturii, protejarea și conservarea mediului ambiant, implică turiștii care practică drumeția sau călătoria în scopul observării florei și faunei, studierii ecologiei zonei și se cazează în apropierea ariilor protejate, în locuri nedăunătoare naturii. Anumite suprafețe silvice protejate din Moldova servesc drept bază de resurse pentru dezvoltarea ecoturismului în țară. Una din opțiunile cele mai potrivite pentru dezvoltarea ecoturismului, astfel încât să fie asigurată și protecția mediului înconjurător, sunt parcurile naționale, care dispun de o administrare corespunzătoare și asigură controlul și ordinea arealului. De obicei, există sate în vecinătate, care la rândul lor ar putea oferi locuri de cazare pentru turiști, ceea ce aduce beneficii populației locale. De asemenea, ar putea fi refăcute pentru scopuri turistice taberele existente,

creată infrastructura necesară pentru practicarea ecoturismului: amenajarea traseelor ecoturistice și a locurilor de campare etc.

Realizarea sondajelor din Proiectul CEED II al USAID la ieșire din R.Moldova a vizitatorilor străini (SUA, Elveția, Germania, Ucraina), au permis identificarea următoarelor atracții turistice și avantaje competitive, incluse în Strategia 2020: dintre elementele majore ale atracțiilor turistice, au fost menționate evenimentele și activitățile culturale, bucătăria, activitățile de aventură, natura, mediul rural, patrimoniul cultural, monumentele istorice, domeniul vitivinicol etc., aceste elemente fiind importante pentru dezvoltarea formelor de turism în Republica Moldova (Figura 2), iar pentru persoanele din America de Nord și Europa de Vest Moldova poate fi atrăgătoare ca destinație „exotică” (puțin cunoscută), „o aventură în necunoscut”, în special pentru turiștii mai aventuroși. Produsele-cheie sugerate pentru dezvoltare includ turismul vitivinicol, turismul rural și turismul cultural. Se consideră că, dacă acestea ar fi combinate cu activități „ușoare”, cum sunt ateliere de artizanat, excursii pe jos (hiking) sau călătorii cu căruța trasă de cai. Însă ecoturismul ca atare nu a fost menționat nici într-un mod.

Fig.2. Satisfacția vizitatorilor străini în urma călătoriei în Republica Moldova, %

Potențialul natural național este unul din principalele elemente, care atrage și orientează fluxul de turiști și alți vizitatori spre destinațiile din Republica Moldova. Legea nr. 1538-XIII din 25.02.1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat instituie un sistem complex de arii naturale sub protecție de stat: 12 categorii de zone naturale protejate (peste 66,5 mii ha), din care fac parte 178 de diverse tipuri de rezervații, 130 monumente ale naturii și 433 arbori seculari. Opt tipuri dintre ariile protejate corespund clasificării UICN, iar patru categorii sunt de interes național (grădina botanică, grădina dendrologică, monument de arhitectură peisajeră, grădina zoologică).

România are un capital natural deosebit de variat datorită condițiilor fizico-geografice, care includ munți, câmpii, rețele hidrografice majore, zone umede și unul din cele mai frumoase sisteme de deltă (Delta Dunării), fiind singura țară din Europa cu 5 din 9 regiuni biogeografice ale Uniunii Europene (continentală – 53% din suprafața țării, alpină – 23%, stepică – 17%, panonică – 6% și pontică – 1%), cu o diversitate biologică ridicată la nivel de ecosisteme și de specii. Ecosistemele naturale și seminaturale reprezintă aproximativ 47% din suprafața României. Pe teritoriul României se află peste jumătate din suprafața Munților Carpați, Delta Dunării - una dintre cele mai importante ecoregiuni europene și cea mai importantă zonă umedă din Europa, precum și aprox. 77% din totalul pădurilor virgine rămase în regiunea Carpatică. În România există 29 de arii naturale protejate majore de interes

național, și anume: Rezervația Biosferei Delta Dunării (580.000 ha), 13 parcuri naționale (cu o suprafață totală de 315.856,8 ha) și 15 parcuri naturale (cu o suprafață totală de 742.431,6 ha) (Figura 3).

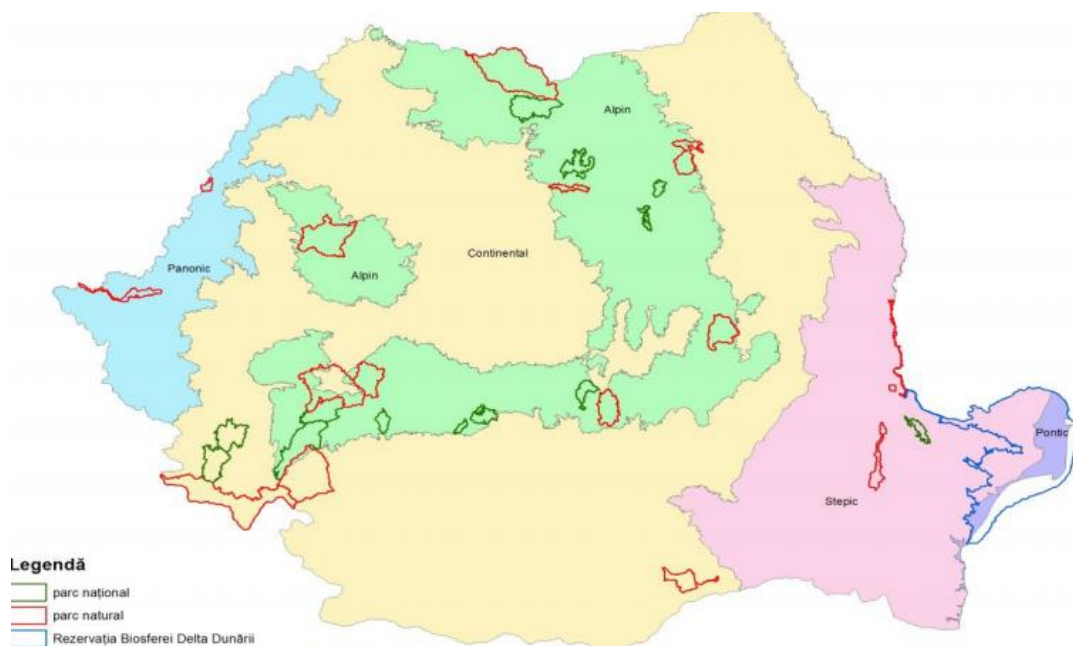

Fig. 3. Parcuri naționale, parcuri naturale, rezervații ale biosferei, pe bioregioni în România

Sursa: Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2016-2026, pag.30

Conform analizei efectuate de ADTM un număr important de terenuri utilizate în diverse activități economice au și funcționalitate turistică, adică formează cadrul formator al peisajelor atractive pentru excursii și trasee scenice, dar sunt și suportul fizic al amplasării bazei materiale ale unităților turistice (hoteluri, sate de vacanță, agropensiuni, stațiuni balneare, etc). Unele categorii de terenuri (destinate ocrotirii naturii, ocrotirii sănătății, activității recreative, terenurile de valoare istorico-culturală, terenurile zonelor suburbane și ale zonelor verzi; ale fondului silvic; ale fondului apelor) au caracteristicile necesare terenurilor cu funcționalitate turistică prioritară. În mare parte și terenurile agricole prezintă interes turistic prin diversitatea peisajelor, care reprezintă de cele mai dese ori cartea de vizită a mediului rural.

Fondul funciar al Republicii Moldova (inclusiv teritoriile din estul țării) constituie cca. 3,38 mln ha și este caracterizat de o pondere însemnată a terenurilor agricole (cca. 75%), din care viile ocupă 4,5% (153 mii ha) și livezie 4,0% (cca. 135 mii ha) respectiv din teritoriul țării.

Fondul forestier înregistrează în perioada 2003-2010 o ușoară creștere de cca, 2,5% (433,5 mii ha) și această creștere este menținută în următorii ani. Legile și actele normative care reglementează gestionarea terenurilor specifică clar funcționalitatea prioritară pentru turism, odihnă și agrement permanent sau temporar ale unor spații aflate la dispoziția autorităților publice centrale sau locale: terenurile zonelor verzi în raza localităților urbane și

rurale, fondul silvic, fondul de vânătoare și fondul apelor, ce creează condiții primare pentru sporirea atracției turistice ale unui număr însemnat de terenuri din Republica Moldova.

Estimările arată că ponderea terenurilor amenajate pentru turism este sub 1% din total. Autoritățile de turism pot monitoriza parțial terenurile cu funcționalitate turistică. Autoritatea națională de turism este obligată prin lege să clasifice toate imobilele (terenuri, spații construite, echipare pentru turism) care servesc pentru cazarea și alimentarea vizitatorilor. Totodată, standardele naționale de clasificare a unităților de primire turistice specifică drept condiții obligatorii de clasificare a campingurilor, taberelor pentru copii și satelor de vacanță existența pe teritoriul lor a spațiilor verzi (inclusiv alei, drumuri interne, zone de liniște, terenuri sportive și de agrement) în proporție de minim 10%. La fel o cotă importantă din suprafață trebuie să fie înverzită și în cazul zonelor de agrement naționale sau agropensiunilor.

Tabel 1. Raportul zonelor verzi obligatorii în cadrul structurilor turistice din R. Moldova

Tip de unitate turistică	Clasificare	Suprafață înverzită
Camping	1	10%
	2	15%
	3	25%
	4	25%
Sat de vacanță	2	15%
	3	25%
Tabără pentru copii	1	30%
	2	50%
Agropensiune	1	+
	2	x
	3	x
Zonă de agrement aferentă bazinelor acvatice	Națională	Minim 50 metri în jur

Suprafețele pentru agrement ale fondului silvic reprezintă pentru Moldova un potențial important de atracție a turiștilor. Vegetația forestieră constituie un element esențial de creare a peisajelor, sursă relativ ieftină de tratament balneoclimatic, loc de amplasare a diferitor unități de agrement turistic și sportiv. Pădurile fac parte din majoritatea rezervațiilor - importante destinații ecoturistice naționale. Fondul silvic al Republicii Moldova (fără regiunea transnistreană) constituie cca.11,6% din teritoriul țării, inclusiv cca. 10,5% reprezintă suprafața împădurită a țării. Pădurile sunt variate dar repartizate extrem de neuniform: zonei de centru îi revin circa 60% (gradul de împădurire fiind de 13,5%), zonei de nord – cca. 26% (cu un grad de împădurire de 7,2%), iar zonei de sud – doar 16% (gradul de împădurire de 6,7%). În prezent cca.45% din total sunt pădurile de recreare și cele destinate conservării naturii și trebuie să servească pentru activități excursioniste, agrement organizat și tratament balnear ca alternative diverselor tipuri de turism neorganizat. Autoritatea națională de turism din R.Moldova nu monitorizează nici cantitatea, nici calitatea serviciilor turistice acordate cetățenilor și oaspeților țării în aceste spații. Astfel, Agenția Turismului utilizează datele Biroului Național de Statistică privind frecventarea structurilor de primire turistică colective

cu funcțiuni de cazare după proveniența turiștilor (total, inclusiv nerezidenți), statistică pe regiunile aferente ariilor protejate nu este.

În același timp, Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România - context, viziune și obiective - 2016-2026, conține lista structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate în cadrul și în apropierea ariilor protejate majore (anexa 1).

Pe lângă aceasta, în prezent, deoarece în România nu există un sistem de taxare a turiștilor la intrarea în cadrul parcurilor (cu anumite excepții), nu există o evidență a numărului de vizitatori, acesta putând fi doar estimat. Estimarea numărului de vizitatori din cadrul ariilor protejate majore este prezentat în anexa 2.

Terenuri ale fondului apelor sunt importante elemente creatoare de peisaje și loc pentru practicarea turismului, natației și diferitor activități sportive nautice. Pe marginea bazinelor acvatice sunt amplasate plaje, diverse dotări de agrement și turistice. În mare parte dezvoltarea zonelor turistice mari sunt legate de apă. În Republica Moldova resursele de apă sunt limitate la aproximativ 1,32 mld.m³, rețeaua hidrografică este formată de 3621 cursuri de apă cu o lungime totală de cca. 16 mii km. Râurile Nistru (630 km) și Prut (695 km) marchează frontiera de stat cu Ucraina și România. În Republica Moldova pe toate râurile și râulețele sunt construite peste 4,7 mii acumulări de apă cu o suprafață de cca. 48 mii ha, dintre care doar 34 se găsesc la balanța Agenției „Apele Moldovei”. Dintre acestea bazinele acvatice curative și de asanare, precum și cele pentru necesități piscicole, vânătoarești și ale rezervațiilor naturale sunt importante resurse turistice și de agrement, dar pentru care nu este elaborat nici un program de dezvoltare a turismului. Totodată, Codul apelor al Republicii Moldova stabilește un sistem de zone de protecție a apelor ale bazinelor și cursurilor de apă pe întreg teritoriul țării, care însă este valorificat doar sporadic pentru funcții turistice, de agrement, de odihnă. Autoritatea națională de turism poate monitoriza calitatea amenajărilor turistice doar pentru zonele naționale de agrement aferente bazinelor acvatice (Vadul lui Vodă, Soroca, Vatra, etc.), celelalte spații de agrement acvatic dezvoltându-se în lipsa unor standarde de calitate a prestației turistice. Suprafața ariilor naturale protejate de stat din țară amplasate pe teritoriul fondului forestier gestionat de autoritățile silvice de stat constituie 60,6 mii ha (91,1%). Marea majoritate a zonelor protejate sunt situate în perimetrul localităților sătești, fapt care creează premise pentru dezvoltarea ecoturismului și a turismului rural.

3. Concluzii

Turismul a apărut ca un fenomen economic-social specific civilizației moderne, puternic ancorat în viața societății și ca atare, influențat de evoluția ei. Adresându-se unor segmente sociale largi și răspunzând pe deplin nevoilor acestora, turismul se detașează printr-un înalt dinamism atât la nivel național cât și internațional.

Republica Moldova, țară mică din sud-estul Europei, dispune de un potențial turistic destul de însemnat din punctul de vedere al varietății monumentelor naturale și valorii istorico-culturale și estetice, care permit dezvoltarea cu succes a turismului. Pe teritoriul R. Moldova, se află câteva sute de amplasamente, puncte sau concentrări de monumente, de importanță turistică și științifică, precum lanțul de stînci calcaroase de recife cu defileuri pitorești, care se întind în lunca Prutului de la satul Tეტcani pînă aproape de localitatea Balatina - sistem deosebit de interesant, în care se regăsesc stîncile și grotele de la Corjeuți, Trinca, Buzdujeni, Brînzei, Duruitoarea, Butești și Cobani.

Fondul natural format din obiectivele botanice: pădurile și rezervațiile silvice, parcurile din localități, grădinile botanice și parcurile-dendrarii, copacii seculari (situați în păduri, parcuri, pe marginea străzilor), sectoarele de pădure sau de fasii forestiere cu copaci meliferi, parcelele cu flora de stepă și altele reprezintă resurse turistice impunătoare în desfășurarea activității de turism. Panoramele unor localități, specifice datorită contrastului amplitudinilor de înălțimi și formelor de relief, constituie o valoare turistică de unicat pentru Republica Moldova. Fructele, strugurii, vinul, mustul de vin și de fructe, mierea de albine, produse delicioase cu calități gustative de excepție, necesare pentru ducerea unui „mod sănătos de viață” fiind produse ecologic pure, pot fi cu adevărat apreciate de către turiștii străini. Din cele menționate mai sus, R. Moldova poate fi considerată o destinație de refugiu pentru turiștii din țările emitătoare din Europa, cu un grad sporit de urbanizare. Din diversitatea și multitudinea obiectivelor naturale, ce sunt atractive pentru desfășurarea turismului în țara noastră, nu toate sunt declarate monumente ale naturii și luate sub ocrotirea statului.

Republica Moldova dispune de un important potențial turistic deosebit, din păcate, în mare parte, nevalorificat. Atragerea unui număr sporit de turiști străini, din Vest și Est, poate contribui substanțial la majorarea volumului de încasări valutare și la realizarea unei eficiente economice sporite a activității turistice în țară. În acest sens, este necesară o colaborare între „actorii” industriei turistice privind formarea, promovarea și comercializarea produselor turistice. Inițierea dezvoltării turismului în R. Moldova necesită organizarea, planificarea și dirijarea, la nivel de stat, a activității turistice ce nu poate fi realizată decât prin intermediul structurilor organizatorice respective. Un rol aparte, în promovarea produsului turistic, îl dețin agențiile de turism, care realizează funcții de promovare și comercializare a ofertelor turistice, întreținerea relațiilor cu consumatorii turistici și acțiuni de fidelizare a acestora, organizarea voiajelor, transmiterea fluxului de informații de la consumatori la prestatori/touroperatori.

Recomandări

Reieșind din experiența internațională acumulată în statele cu o puternică rețea de arii protejate, politica ecoturismului în R. Moldova trebuie orientată pe direcțiile următoare:

- perfecționarea sistemului de conservare a resurselor naturale din ariile naturale protejate și a metodelor de activare comportamentală a populației locale;

- creșterea beneficiilor socio-economice ale comunităților locale din apropierea ariilor protejate, prin proiecte de păstrare a ocupațiilor vechi, tradiționale, de realizare a proiectelor socio-economice noi, și aplicarea unor mecanisme echitabile pentru distribuirea veniturilor din economia locală;

- deschiderea ariilor naturale protejate pentru vizitatori; (ca de ex. Bulgaria, Botswana) sau planurilor de dezvoltare economică la nivelul regiunilor administrativ teritoriale Centru, Nord, Sud, UTA Găgăuzia (ca de ex. SUA - state federale, Australia - state și districte autonome).

Bibliografie

1. Cater, E. Lowman, G. Ecotourism: a sustainable option? Chichester: Royal Geographical Society and John Wiley, 1994
2. Goodwin, H. J. Tourism, conservation and sustainable development - Volume I, comparative report, Report : 1-98, 1997.
3. Gribincea C. Managementul patrimoniului cultural-istoric ca premisa de promovare turistica si economica. Conferinta stiintifico-practica internationala Teoria si practica administrării publice, AAP, 17 mai, 2018, Chisinau, AAP, p.429-434
4. Liddle, M. Recreation Ecology. The Ecological Impact of Outdoor Recreation, 1997
5. Pforr C. Concepts of Sustainable Development, Sustainable Tourism, and Ecotourism: Definitions, Principles, and Linkages. Article in Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism 1(1):68-71 · May 2001
6. Programul: Parteneriat pentru Dezvoltare Economică Locală, Raport privind posibilitățile de dezvoltare a ecoturismului în zona localităților Horezu, Novaci, Polovragi, Costești, Maldărești, Vaideeni, 2005<http://www.fpd.ro/public/pdfs/ecoturism.pdf>
7. Puiu Nistoreanu & colectiv – Ecoturism și turism rural, Editura ASE, București, 2003, pag.76

Anexa 1

Tabel 1. Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate în cadrul și în apropierea ariilor protejate majore

	Număr structuri	Număr locuri
<i>Rezervație a Biosferei</i>		
Delta Dunării	322	8.152
<i>Parcuri naționale</i>		
Retezat	36	800
Munții Rodnei	55	1.844
Semenic – Cheile Carașului	55	1.357
Călimani	130	3.695
Ceahlău	87	2.158
Cheile Bicazului - Hășmaș	48	1.307
Cheile Nerei - Beușnița	17	356
Cozia	70	3.839
Domogled - Valea Cernei	91	5.237
Munții Măcinului	2	49
Piatra Craiului	512	10.058
Buila - Vânturarița	74	3.498
Defileul Jiului	39	1.214
<i>Parcuri naturale</i>		
Balta Mică a Brăilei	34	1.921
Grădiștea Muncelului - Cioclovina	16	528
Porțile de Fier	93	2.401
Apuseni	148	2.590
Bucegi	1.023	24.959
Vânători Neamț	58	1.527
Munții Maramureșului	61	1.128
Putna - Vrancea	37	685
Lunca Joasă a Prutului Inferior	35	1.667
Comana	10	173
Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului	61	1.163
Geoparcul Platoul Mehedinți	37	1.731
Lunca Mureșului	95	3.428
Defileul Mureșului Superior	20	425
Cefa	4	94

Sursa: baza de date cu structuri de cazare clasificate a Autorității Naționale pentru Turism

Anexa 2

Tabel 1. Estimarea numărului de vizitatori din cadrul ariilor protejate majore²

Categoria	Estimarea numărului de vizitatori
<i>Rezervație a biosferei</i>	
Delta Dunării	65.604
<i>Parcuri naționale</i>	
Retezat	15.000
Munții Rodnei	28.250
Semenic – Cheile Carașului	n.ș.
Călimani	7.000
Ceahlău	34.111
Cheile Bicazului – Hășmaș	750.000
Cheile Nerei – Beușnița	50.000
Cozia	60.000
Domogled - Valea Cernei	10.000
Munții Măcinului	9.800
Piatra Craiului	100.000
Buila – Vânturarița	1.700
Defileul Jiului	8.000
Numărul total vizitatori în parcurile naționale	1.073.861
<i>Parcuri naturale</i>	
Balta Mica a Brăilei	1.000
Grădiștea Muncelului – Cioclovina	8.000
Porțile de Fier	40.000
Apuseni	500.000
Bucegi	1.000.000
Vânători Neamț	400.000
Munții Maramureșului	40.000
Putna – Vrancea	40.000
Lunca Joasa a Prutului Inferior	n.ș.
Comana	40.000
Geoparcul Dinozaurilor Țara Hațegului	175.000
Geoparcul Platoul Mehedinți	n.ș.
Lunca Mureșului	38.000
Defileul Mureșului Superior	2.500
Cefa	n.ș.
Numărul total vizitatori în parcurile naturale	2.284.500
Total vizitatori în ariile protejate majore din România	3.423.965

Sursa: Institutul Național de Statistică al României (pentru Delta Dunării), informații primite de la administrațiile parcurilor

²http://economie.gov.ro/images/transparența-decizională/Anexa_1_HG_Strategie_ECO.pdf pag.107